

**Kabahatlerin affi ve bazı cürümler takibat ve cezalarının
tecili hakkında $\frac{1}{470}$ numaralı kanun lâiyhası ve Adliye
Encümeni mazbatasası**

T. C.

*Başvekâlet
Muamelât Müdürlüğü*

Şube 1

Sayı $\frac{6}{1894}$

27 - 2 - 1929

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Kabahatlerin affi ve bazı cürümler takibat ve cezalarının tecili hakkında Adliye Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetinin 1/5/1924 tarihli içtimaında Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâiyhası esbabı mucibesıyla birlikte gönderilmiştir .

Muktazasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaade buyrulmasını rica ederim efendim .

Başvekil

İsmet

Esbabı mucibe

1239 ve 1316 numaralı tecili takibat kanunu yalnız muayyen bazı şark vilâyetlerine munhasır olduğundan memleketin diğer aksamında her nasılsa suç işleyenler Hükümetin bu lütfü müsaadesinden mahrum ve meyus kalmışlardır. Suçun işlendiği mahal gözedilerek faileri hakkında farklı bir muamele tatbiki Cümhuriyet Hükümetinin adalet düsturlarına ve bütün vatandaşlara ilân ettiği müsavat kaidelerine tevafuk etmediğinden memleketin bir kısım ahalisine bahşolunan bu lütuf ve müsaadenin hal ve maslahatın imkânı dairesinde vatanın bütün aksamında ve hernasılsa mücrim olanlara da teşmili adalet iktizasından bulunmuş ve Cümhuriyet ilânının beşinci yıl dönümünün idraki ve yeni ceza muhakemeleri usulü kanununun kabulü bu arzunun tatbika konulması için değerli bir vesile teşkil etmiş olmağla melfuf af ve tecili takibat kanunu lâiyhası tanzim olunmuştur.

Kasdî hareketlerden olmamakla ancak hâif bir cezayı mucip olan kabahat fiillerinin affi münasip görüldüğünden lâiyhanın ilk maddesi bu suretle kaleme alınmıştır.

Ceza kanununun ikinci kitabının birinci bap birinci faslında yazılı vatan aleyhindeki cürümlerle ikinci faslında yazılı Devlet kuvvetleri aleyhindeki cürümler ve üçüncü babın beşinci faslında beyan olunan imamlar, hatıplar ve âzalarla ruhanî reislere müteallik cürümler ve beşinci bábının birinci faslında halkı kanuna ademi itaat ve yahut cemiyetin muhtelif sınıflarının umumun emniyeti için tehlikeli bir surette kin ve adavete tahrik eyleyenlere ceza koyan 312 inci maddesi ile ikinci faslında yazılı cürüm ikâi için cemiyet teşkil edenler ve sekizinci babının birinci faslında yazılı cebren ırza geçen küçükleri baştan çıkararak ve iffete taarruz edenlerin bu hareketleri ve ikinci faslında kız, kadın ve erkek kaçırmak ve beşinci faslında zina ve dokuzuncu babının birinci faslında yazılı tedbirsizlik veya dikkatsizlikle ölüme sebebiyet vermek fiili hariç olmak üzere adam öldürmek ve onuncu babının ikinci faslında beyan olunan yağma ve yol kesmek ve adam kaldırmak cürümleri vatanın selâmet ve memleketin inzibat ve asayişine

ve milletin huzur ve sükûnuna müessir büyük cürümler olduğu ve bu mahiyette sayıldığı için bu kanunun şümül ve sarahatinden hariç tutularak bunlardan maada olan cürümlerin tecile tabi tutulması münasip görülmüş ve lâyihamın ikinci maddesi bu sebeple yazılmıştır.

Memurların vazifei memuriyetlerinden mütevellit suçları esasen 1239 numaralı tecil kanununun ilk maddesi ahkâmına uymadığı surette mezkûr kanunun sahai şümülünden hariç kalmış olduğundan bu kanunun da teciline tabi tutmadığı bu kabîl vazifeden mütevellit cürümlerin Devlet nüfuz ve kuvvetini haleldar edici mühim tsiri nazarı itibara alınarak tecile tabi tutulmamaları muvafık görülmüştür.

Katil fiillerinde esasen kanunun kabul ettiği cezayı indiren sebepler ve ırza, mala, cana karşı işlenen cürümlerde eski ceza kanununa göre fer'an zimethal ve yeni ceza kanununa göre şeriki cürüm olanların asıl fiildeki alâkaları derecesi nazarı itibara alınarak bu kabîl mücrimlerin de tecile tabi olmaları ve müsaadenin yalnız haklarında evvelce hüküm verilmiş olanlara değil bu ahval ve şerait dairesinde mahkûm edileceklerine de teşmili adalet ve nisfet icabı görülerek lâyihamın dördüncü maddesi yazılmıştır.

Hususî kanunlarda yazılı tazminat kabîlinden olan cezayı naktilerde hakkı şahsî galip olmakla bunların tecile tabi olmamaları için lâyihamın beşinci maddesi tanzim olunmuştur.

Evvelce haklarındaki takibat veya mücazat tecil bulunduğu halde ikinci defa işledikleri cürümlerle böyle bir atıfet ve müsaadeye naileyetin kıymetini anlamayan ve cürüm işlemekte musır bulunan kimselere tekrar böyle bir müsaadenin bahş ve itası ceza takibatındaki esas ve düşüncelerle asla tevafuk etmediğinden bu kabîl suçuların tecilden istifade etmemeleri lâyihamın altıncı maddesine konulmuştur.

Lâyihamın yedinci maddesi tecil kararının silmeyeceği hali mücrimiyeti de kabul etmek istemeyen ve masun olduğu iddiasında bulunan bir vatandaşı sekizinci maddede yazılı müddetleri beklemeden de heyeti içtimaiye arasına temiz ve pak olarak çıkarabilecek bir mevzudur. Bu seretle 1239 ve 1316 numaralı tecil kararı üzerine mücrimiyet halini kabul etmiyerek ve masun oldukları iddiasile muhakemelerinin görülmesini istiyenlere haklı ve adalete uygun bir cevap vermek mümkün olacaktır.

Tecil umumî affe şebih olmamakla bu ahkâmın zikrolunan madde altında lâyihaya alınması münasip görülmüştür.

Lâyihamın sekizinci maddesi muayyen müddet zarfında yeni bir cürüm işleyenleri hakkında içtima kaidesinin tatbik olunacağını ve bilakis cürüm işlemeyenlerin ise tecile tabi tutulan fiillerin işlenmemiş sayılacağını beyan etmektedir.

T. B. M. M.

Adliye Encümeni
Esas № $\frac{1}{170}$

11-5-1929

Adliye Encümeni mazbatası

YÜKSEK REİSLİĞE

Kabahatlerin affi ve bazı cürümlerin takibat ve cezalarının tecili hakkında Adliye Vekâletince hazırlanıp Bş. V. in 5-5- 929 tarih ve $\frac{6}{1394}$ numaralı tezkeresile Encümenimize havale edilen kanun lâyihası Ad. V. Mahmut Esat ve müsteşarı Fuat Beyfendiler huzuriyle tetkik ve müzakere olundu.

Meclisi Âlice geçen sene kabul edilen 1239 ve 1316 numaralı tecil kanunlarının bazı sark vilâyetlerine münhasır olmasından diğer vilâyetlerde de nasılsa bir suç yapmış olanların bu refetkâr muameleden mahrum kalmalarının Cümhuriyet idaresinin en mühim esaslarından olan müsavat kaidesine uygun olmamasından bu lâyihamın tanzim ve teklif edildiğine dair Adliye Vekâletinin esbabı mucibesi encümence de musip görülmüştür.

Kabahatlere müteallik fiillerin mahiyeti ve tesiri itibarile tamamen affi muvafık olduğu ve cürüm kabilinden olan fiillerden de lâyhada istisna edilenlerden maadasının tecili hakkındaki madde ancak metinde fasılların numarasıyla iktifa edilmeyerek kanunlarda bulunması lâzım gelen vuzuhu temin mülâhazası ile cürümlerin neveleri de gösterilmek suretiyle ve diğer maddeler de pek cüzi kelime tepdilleriyle aynen kabul edilmiştir .

Henüz muhakemeleri icra edilmeyerek takip halinde bulunan ve tecile tabi olan mevattan maznun olanların talepleri üzerine muhakemelerinin icrasının lâyhade kabul edilmesi masumiyet iddiasında bulunan vatandaşlara karşı en tabii haklarının teyit ve tasdikine matuf bir hüküm olmakla Encümenimiz bu maddeyi takdirle kabul etmiştir.

Kaçakçılık gibi fiillerden para cezasile mahkûm olanların bu mahkûmiyetlerinde mücazattan ziyade tazminat esası galip bulunduğundan bu kabil mahkûmların da tecilden istifade etmemeleri musip görülmüştür.

Mücazatin failer üzerindeki islâhkâr tesiri kadar ekseriya af ve tesamuhun da müessir olacağından tecile tabi tutulan cürümlerin faileri müruru zaman müddetinin yarısı içinde bir daha o kabil veya daha ağır cezayı müstelzim bir suç işlemedikleri takdirde eski cürümlerin işlenmemiş addolunması da failerin yaptıkları suçtan ciddî nedametle salahı hallerine saik olacak bir tedbir olmak itibariyle muvafık görülmüştür.

Eski kanunlarla tecilden istifade edipte tekrar cürüm işlemlerinden dolayı mahkûm veya haklarında takibat icra edilenlerin bu kanundan müstefit olmamaları yukarıki fıkradaki mülâhazanın kendilerine müessir olmayacakları anlaşılan ve cürüm irtikâbında musır bulunanlara karşı pek musip bir tedbir addolunabilir.

Kanunun bu suretle kabulüne ittifakla karar verilmiş olmakla heyeti umumiyenin tasvibine arz olunur.

Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Kâ.	M. M..	Ad. E.R.
Balıkesir	Balıkesir	Kayseri	Mardin	Sinop	Yozgat	Kocaeli	Manisa
Sadık	O. Niyazi	Reşit	İ. Ferit	R. İsmail	A. Hamdi	Salâhattin	Mustafa Fevzi
Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza	Âza
Edirne	Manisa	Konya	Kocaeli	Konya	Çorum	Zonguldak	Bayazıt
H. Hayri	Kemâl	Refik	Ragıp	Musa Kâzım	Münir	Nazif	Şefik

Hükümetin teklifi

Kabahatların affı ve bazı cürümler takibat ve cezalarının tecili hakkında kânun lâyihası

MADDE 1 — Umumî ve hususî kanunlarda yazılı kabahat e'falinden maznun veyahut gıyapta veya vicahta mahkûm olanlar af edilmiştir.

MADDE 2 — Ceza kanununun ikinci kitabının birinci babının birinci ve ikinci.

Ceza kanununun ikinci kitabının üçüncü babının beşinci fasılları.

Ceza kanununun ikinci kitabının beşinci babının birinci faslının 312 inci maddesi ve ikinci faslı.

Ceza kanununun ikinci kitabının sekizinci babının birinci, ikinci ve beşinci.

Adliye Encümeninin tadili

Kabahatların affı ve bazı cürümlerin takibat ve cezalarının tecili hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Umumî ve hususî kanunlarda yazılı kabahat e'falinden maznun veyahut gıyabında veya vicahtında mahkûm olanlar affedilmiştir.

MADDE 2 — Türk ceza kanununun ikinci kitabının birinci babının birinci faslında yazılı vatan aleyhine ve ikinci faslında yazılı devlet kuvvetleri aleyhine ve üçüncü babının beşinci faslında yazılı imamlar, hatipler, vaizlerle ruhanî reislerle müteallik ve beşinci babının birinci faslının 312 inci maddesinde yazılı suçlar ve ikinci faslında yazılı cürüm

Ceza kanununun ikinci kitabının dokuzuncu babının 455 inci madde hariç olmak üzere birinci.

Ceza kanununun ikinci kitabının onuncu babının ikinci fasıllarında yazılı cürümler ile eski ceza kanununda yukarıda yazılı fasıllar ve maddelere uyan cürümler müstesna olmak üzere diğer cürümlerden maznun veya gıyapta veyahut vicanta mahkûm olanların haklarındaki takibatın icrası ve ya hükümlerin infazı teçil edilmiştir.

MADDE 3 — Memurların memuriyet vazifelerine müteallik işledikleri cürümler ile efradı askeriyenin askerlik vazife veya sıfatlarından mütevellit cürümleri tecile tabi değildir.

MADDE 4 —A Irza, mala, cana karşı vku bulea tesaddî ve taarruz üzerine adam öldürüpte kanunî esbabı muhaffife ile veya ırza, mala ve cana karşı işlenen cürümlerde eski ceza kanununa göre feran zimethal ve yeni ceza kanununa göre şeriki cürüm sayılarak asıl faillerden daha hafif bir ceza ile mahkûm olmuş veya aynı sebep ve suretlerle mahkûm olacaklardan cezalarının üçte birini bitirenlerin geri kalan cezaları tecil olunur.

B - Şapkayı vesile yaparak Devletin emniyeti dahiliyesini ihlâlden dolayı eski ve yeni ceza kanunlarının birinci baplarının ikinci fasıllarında yazılı hükümlere göre mahkûm olanların bakiyei cezaları tecil olunmuştur.

MADDE 5 — Hususî kanunlarda yazılı tazminat kabîlinde olan para cezaları tecile tabi değildir.

MADDE 6 — Evvelce neşredilmiş olan tecil kanunlarından istifade edenlerden tecil müddeti zarfında ikinci bir cürüm işleyen ve mezkûr kanunları hükümlerine göre her iki cürümden dolayı takibat veya muhakemeleri icra kılınmakta olanlar veyahut mahkûm edilenler tecilden istifade edemezler.

MADDE 7 — Tecilden istifade edenler, haklarındaki takibat ve muhakematın icrasını talep

ikayı için cemiyet teşkil edenlere ve sekizinci babının birinci faslında yazılı cebren ırza geçen , ve küçükleri baştan çıkaran ve iffete taarruz edenlere ve ikinci faslında yazılı kız ve kadın ve erkek kaçırarlara ve beşinci faslında yazılı zinaya ve dokuzuncu babının 455 inci maddesindeki suç hariç olmak üzere adam öldürmeğe ve onuncu babının ikinci faslında yazılı yağma ve yol kesmek ve adam kaldırmağa mütedair cürümlerle eski ceza kanununda yukarıda yazılı fasıllar ve maddelere uyan cürümler müstesna olmak üzere diğer cürümlerden maznun veya gıyabında yahut vicahında mahkûm olanların haklarındaki takibatın icrası ve hükümlerin infazı tecil edilmiştir.

MADDE 3 — Memurların memuriyet vazifelerine müteallik işledikleri cürümler ile efradı askeriyenin askerlik vazife veya sıfatlarından mütevellit cürümleri tecile tabi değildir.

MADDE 4 A — Irza, mala ve cana karşı vukubulan tesaddî ve taarruz üzerine adam öldürüpte kanunî esbabı muhaffife ile veya ırza, mala ve cana karşı işlenen cürümlerde eski ceza kanununa göre fer'an zimethal ve türk ceza kanununa göre şeriki cürüm sayılarak asıl faillerden daha hafif bir ceza ile mahkûm olmuş veya aynı sebep ve suretlerle mahkûm olacaklardan cezalarının üçte birini bitirenlerin geri kalan cezaları tecil olunur.

B - Şapkayı vesile ederek Devletin emniyeti dahiliyesini ihlâlden dolayı eski ve yeni ceza kanunlarının birinci baplarının ikinci fasıllarında yazılı hükümlere göre mahkûm olanların bakiyei cezaları tecil olunmuştur.

MADDE 5 — Hususî kanunlarda yazılı tazminat kabîlinden olan para cezaları tecile tabi değildir.

MADDE 6 — Evvelce neşredilmiş olan tecil kanunlarından istifade edenlerden tecil müddeti içinde ikinci bir cürüm işleyen ve mezkûr kanunlar hükümlerine göre her iki cürümden dolayı takibat veya muhakemeleri icra kılınmakta olanlar ve yahut mahkûm edilenler tecilden istifade edemezler.

MADDE 7 — Tecilden istifade edenler, haklarındaki takibat ve muhakematın icrasını

ederlerse mevkuf olmayarak tahkikat ve muhakemat icra olunur. Mahkûm olurlarsa cezaları tecil edilir. Bu maddenin hükmü 1239 ve 1316 tecil kanununa da şamildir.

MADDE 8 — Mevkuf olmıyan maznunlar işbu kanunun neşri tarihinden ve mevkuf olan maznunlar ile mahkûmlar tahliye tarihinden itibaren yaptıkları cürüm veya hükmün tabi olduğu müruru zaman müddetinin yarısı içinde aynı neviden veya daha ağır cezayı müstelzim bir cürüm işledikleri takdirde haklarında türk ceza kanununun memnu fiiller ile cezaların içtimai hakkındaki ahkâmı tatbik olunur. Yukarıdaki müddetler içinde diğer bir cürüm işlemiyenler evvelki cürümleri işlememiş sayılır .

MADDE 9 = Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 10 — Bu kanunun icrasına Ad - liye ve Dahiliye vekilleri memurdur.

1/5/929

M. M. V. Ad. V. Bş. V.

M. Abdülhalik M. Esat İsmet

Mf. V Ma. V. Ha. V. V. Da. V.

Cemal Hüsnü Ş. Saracoğlu Ş. saracoğlu Ş. Kaya

S. İ. M. V. İk V. Na. V.

İçtimada bulunmadı M. Rahmi Recep

talep ederlerse mevkuf olmıyarak tahkikat ve muhakemat icra olunur. Mahkûm olurlarsa cezaları tecil edilir.

Bu maddenin hükmü 1239 ve 1316 nu - maralı tecil kanunlarına da şamildir.

MADDE 8 — Mevkuf olmıyan maznunlar bu kanunun neşri tarihinden ve mevkuf olan maznunlarla mahkûmlar tahliyeleri tarihinden itibaren yaptıkları cürüm veya haklarındaki hükmün tabi olduğu müruru zaman müddetinin yarısı içinde aynı neviden veya daha ağır cezayı müstelzim bir cürüm işledikleri taktirde haklarında Türk ceza kanununun memnu fiiller ile cezaların içtimai hakkındaki hükümleri tatbik olunur.

Yukarıdaki müddetler içinde diğer bir cürüm işlemiyenler evvelki cürümleri işlememiş sayılır.

MADDE 9 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir .

MADDE 10 — Bu kanunun hükümlerini icraya Adliye ve Dahiliye Vekilleri memurdur.